

Sygn. akt: III AUa 1145/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSA Maria Padarewska - Hajn (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Kamila Tomasik

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2014 r. w Łodzi

sprawy **S. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w Ł.**

o wysokość emerytury,

na skutek apelacji S. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 15 maja 2013 r., sygn. akt: VIII U 833/13,

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1145/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 lutego 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. przyznał S. S. emeryturę poczynając od dnia (...) roku, tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wyniosła 1390,26 złotych brutto. Jednocześnie ZUS poinformował S. S., że świadczenie ustalone niniejszą decyzją jest mniej korzystne i w związku z tym będzie wypłacana wysokość dotychczasowej emerytury.

W odwołaniu od powyższej decyzji S. S. wniosła o ponowne przeliczenie emerytury, podnosząc że zaskarżona decyzja jest dla niej krzywdząca, ponieważ z jej emerytury Zakład potrąca obecnie pobrane emerytury w kwocie 92.655,21 zł z jej składek.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem dnia 15 maja 2013r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że S. S. ur. (...), pobierała od dnia (...), tj. od ukończenia 55-ego roku życia, emeryturę przyznaną decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 15 lutego 2008 roku na podstawie art. 46 ustawy o rentach i emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W dniu 3 marca 2008 roku S. S. wniosła o przyznanie emerytury od dnia 1 marca 2008 roku.

Decyzją z dnia 5 marca 2008 roku organ rentowy ustalił wnioskodawczyni na podstawie art. 46 ustaw emerytalnej prawo do emerytury wcześniejszej od dnia 1 marca 2008 roku, ustalając na podstawie art. 53 w/w ustawy wysokość świadczenia emerytalnego na kwotę 1.375,24 brutto.

Następnie decyzją z dnia 25 marca 2008 roku organ rentowy dokonał przeliczenia świadczenia emerytalnego wnioskodawczyni od dnia 1 marca 2008 roku, tj. od miesiąca, a którym zgłoszono wniosek o emeryturę. Decyzją tą organ rentowy przeliczył podstaw wymiaru emerytury z uwzględnieniem dochodu za rok 2007. Wysokość emerytury po przeliczeniu wyniosła 1389,76 zł brutto.

Kolejnymi decyzjami z 13 marca 2009 roku, z 15 marca 2010 roku i 14 marca 2011 roku Zakład dokonywał waloryzacji emerytury odwołującej.

W dniu 3 grudnia 2012 roku S. S. złożyła wniosek o ustalenie prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego.

Zaskarżoną decyzją z 25 lutego 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. przyznał S. S. - według nowych zasad - emeryturę poczynając od dnia (...)roku, tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wyniosła 1390,26 złotych brutto. Do obliczenia wysokości emerytury zgodnie z w/w przepisem Zakład przyjął: kwotę składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji - 80949,91 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości - 54.971,45 zł, sumę kwot pobranych emerytur - 92.655,21 zł, średnie dalsze trwanie życia - 54,10 miesięcy. Organ ustalił podstawę obliczenia emerytury, którą stanowi kwota składek a ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składki i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury - na kwotę 445.921,36 zł. Następnie ustaloną podstawę obliczenia emerytury w kwocie 445.921,36 zł pomniejszył o kwotę pobranych emerytur 92.655,21 zł co dało kwotę 353266,15 zł. Tak ustalona podstawa wymiaru emerytury w wysokości 353266,15 zł została następnie podzielona przez średnie dalsze trwanie życia służące do obliczenia emerytury, tj. przez 254,10 miesięcy co dało kwotę 1390,26 złotych brutto. Jednocześnie ZUS poinformował S. S., że świadczenie ustalone niniejszą decyzją jest mniej korzystne i w związku z tym będzie wypłacana wysokość dotychczasowej emerytury.

Ponieważ ustalona zaskarżoną decyzją wysokość świadczenia emerytalnego jest niższa od świadczenia obliczonego na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej, które na dzień (...)roku wynosi 1.661,48 zł, ZUS nadal wypłaca odwołującej emeryturę ustaloną na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej, w dotychczasowej wysokości.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że emerytura wnioskodawczyni została prawidłowo ustalona w oparciu o treść art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227). Przytoczywszy treść art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, Sąd Okręgowy wskazał, że od dnia 1 stycznia 2013 roku obowiązuje wprowadzona w przepisie art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej zasada, że jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 ustawy emerytalnej lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku - Karta Nauczyciela, to podstawę obliczenia emerytury, o jakiej mowa w art. 24 ustawy emerytalnej, ustaloną zgodnie z ust. 1 art. 25 ustawy emerytalnej, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Pobranie emerytur na podstawie wskazanych wyżej przepisów oznacza skonsumowanie części kapitału składkowego,

w związku z czym od dnia 1 stycznia 2013 roku odlicza się od niego sumę wypłaconych emerytur. Pomniejszenie podstawy obliczenia emerytury z art. 24 ustawy emerytalnej dotyczy emerytur, do których prawo zostało ustalone w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego - tak jak w przypadku wnioskodawczynie urodzonej w dniu (...), która według nowego ust. 1a art. 24 ustawy emerytalnej osiągnęła powszechny wiek emerytalny w dniu (...). roku, kiedy ukończyła 60 lat i 1 miesiąc - poczynając od dnia 1 stycznia 2013 roku. Przepis art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej - w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013 roku - stanowi, że podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 tej ustawy, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185. Z kolei w myśl art. 26 ust. 1-3 wyżej cytowanej ustawy, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach.

W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy zważył, że organ rentowy ustalając po dniu 1 stycznia 2013 roku prawo odwołującej do emerytury w związku z osiągnięciem przez nią wieku emerytalnego w dniu (...) roku, zobowiązany był wyliczając wysokość świadczenia zastosować wyżej przytoczone przepisy ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013 roku. Innymi słowy organ rentowy zobowiązany był zastosować nowy przepis ustępu 1b art. 25 ustawy emerytalnej, co oznacza, że Zakład prawidłowo pomniejszył podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 w/w ustawy, ustaloną zgodnie z ust. 1 art. 25 tej ustawy, o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur. Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, uznając je za bezzasadne.

W apelacji ubezpieczona zaskarżyła w całości powyższy wyrok, zarzucając mu naruszenie zasady demokratycznego państwa prawa wynikającej z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca podniosła, że zasada demokratycznego państwa prawa określona w artykule 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi podstawę ustroju politycznego Polski. Trybunał Konstytucyjny zwracał już wielokrotnie uwagę, że na treść tej zasady składa się szereg zasad, które nie zostały ujęte wprost w konstytucji, ale które wynikają z istoty i aksjologii demokratycznego państwa prawnego. Do zasad tych należy zasada ochrony zaufania obywatela do państwa i do stanowionego przez nie prawa, z której wynikają liczne dalsze zasady szczegółowe, m. in. zasada poszanowania praw nabytych oraz nie działania prawa wstecz. U podstaw poszanowania praw nabytych znajduje się dążenie do zapewnienia jednostce bezpieczeństwa prawnego i umożliwienia jej racjonalnego planowania przyszłych działań. Zgodnie z ustalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego w sferze praw emerytalno-rentowych zasadą ochrony praw nabytych objęte są prawa nabyte w drodze skonkretyzowanych decyzji, przyznających świadczenia. Ustawodawca nie może ustanawiać przepisów prawa, które wiązałyby skutki prawne ze zdarzeniami prawnymi mającymi miejsce w przeszłości. Prawo musi być przewidywalne i budzić zaufanie, a podmiot prawa musi mieć pewność, że w danej sytuacji postępuje zgodnie lub niezgodnie z obowiązującym prawem. W prawie polskim zasadę tę wyraża np. art. 3 k.c., który stanowi, że ustawa nie ma mocy wstecznej, chyba że to wynika z jej brzmienia lub celu. Prawo dopuszcza retroaktywność przepisów, gdy zmiana prawa związana jest z korzyściami lub nagrodami (np. art. 4 § 1 k.k.). Bezwzględnie niedopuszczalne jest natomiast stosowanie surowszego prawa. Zakazane jest również stosowanie wyjątków od powyższej reguły w zakresie prawa karnego i finansowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, jak też i argumentację prawną. Bezspornie bowiem organ rentowy decyzją z dnia 25 lutego 2013 r. przyznał S. S. emeryturę wyliczoną na podstawie przepisu art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, w oparciu o kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanych zgodnie z art. 25 tej ustawy, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz sumę kwot pobranych emerytur. A zatem kwota nowej emerytury to równowartość kwoty stanowiącej wynik podzielenia podstawy obliczenia emerytury i średniego dalszego trwania życia dla osoby w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego.

Spór w niniejszej sprawie dotyczy interpretacji przepisów art. 24 ust. 1 i 1a, art. 25 ust. 1b oraz art. 26 ust. 1-3 i ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227), które w toku postępowania zostały w całości przytoczone, tak więc nie zachodzi potrzeba ich powtarzania.

Należy jedynie podkreślić, że art. 25 ust. 1 tej ustawy stanowi, że podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 tej ustawy, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego. Natomiast obowiązujący od dnia 1 stycznia 2013r. art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej stanowi, że jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę m.in. na podstawie przepisu art. 46 ustawy emerytalnej, to podstawę obliczenia emerytury przyznawanej po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (art. 24 ustawy) pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W przypadku apelującej, która pobrała emeryturę przyznaną na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej, kwota zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowanych na koncie S. S. do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje jej wypłata emerytury wyniosła 80.949,91 zł, przy kwocie zwaloryzowanego kapitału początkowego 364.971,45 zł. Tym samym podstawa obliczenia emerytury wyniosła 445.921,36 zł. Następnie ustalona podstawa obliczenia emerytury została pomniejszona o kwotę pobranych emerytur 92.655,21 zł, co dało kwotę 353.266,15 zł. Ta zaś kwota została podzielona przez średnie dalsze trwanie życia ustalone wspólnie dla kobiet i mężczyzn, liczone w miesiącach (ogłaszane corocznie do dnia 31 marca przez Prezesa GUS dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego) - dla wnioskodawczynie 254,10 miesięcy. W konsekwencji wysokość emerytury wnioskodawczynie, obliczona zgodnie z obowiązującymi przepisami, wyniosła 1.390,26 zł brutto.

Podkreślić także należy, że przepisy art. 25 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie naruszają konstytucyjnych zasad równości wobec prawa oraz państwa prawa, albowiem jedynie różnicują sytuację prawną osób pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych w zależności od długości opłacania składek na te ubezpieczenia, co jest cechą relewantną i dopuszcza takie zróżnicowanie, przy czym nie jest to niezgodne z art. 32 Konstytucji RP.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok oparty na niewadliwych ustaleniach faktycznych odpowiada prawu, zaś apelacja jako bezzasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c., o czym orzekł jak w sentencji.